

Detecció de necessitats a les entitats socials en els projectes d'aprenentatge servei

“L'aprenentatge servei (APS) és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo”

(PUIG, J. M.; BATLLE, R.; BOSCH, C. Y PALOS, J. (2006) *Aprenentatge Servei. Educar per a la Educació ciutadana*. Barcelona: Octaedro y Fundació Jaume Bofill, p.22).

Un projecte d'APS parteix sempre d'una necessitat social, real i sentida, amb l'objectiu de donar-li resposta i permetre la millora de la situació en concret. Per tal que la institució educativa pugui implicar-s'hi és necessari treballar conjuntament amb una entitat social. L'entitat social és la que ha de permetre identificar la necessitat en qüestió, així com també oferir espais de servei als joves. En aquest sentit, es tracta de demanar-li ajuda a l'escola, a més d'oferir-li recursos, materials o xerrades.

A continuació, et proposem algunes preguntes i idees per tal que la teva entitat determini quines són les necessitats que té en relació a l'àmbit en què treballa i que podrien ser abordades des d'un projecte d'APS. En aquest sentit, és important pensar en: necessitats i tasques reals, el màxim de concretes i acotades en el temps, que puguin ser realitzades per joves.

- *Quines necessitats socials i pròpies de l'entitat vol satisfer la institució?*
- *Quines activitats realitza quotidianament per aconseguir-ho? En quines d'aquestes podrien participar joves?*
- *Quines tasques permetrien millorar la qualitat del treball que es realitza a l'entitat a curt i mig termini? Podrien participar-hi joves?*
- *Què li convindria fer a l'entitat i no pot? Podria servir en aquest sentit l'ajuda que poden oferir els joves a l'entitat?*

Alguns exemples

Infància hospitalitzada: Davant la necessitat de passar el temps i sentir-se acompanyat que genera una situació d'hospitalització, joves d'un institut poden organitzar activitats d'intercanvi i entreteniment per a infants a través de l'ordinador.

Salut mental: Davant la necessitat de promocionar l'autonomia de les persones que pateixen una malaltia mental, els joves d'un institut podrien organitzar unes jornades culturals on aquest col·lectiu pogués realitzar tallers de temàtiques diverses i activitats especials per a cap de setmana.

Sense llar: Davant la necessitat de millorar el nivell formatiu de les persones sense llar i permetre així, augmentar les seves possibilitats de trobar una ocupació, els joves participants, podrien dissenyar sessions referides a una àrea concreta, com per exemple llengua estrangera, i portar-les a la pràctica.

Dependència: Davant la necessitat d'oferir suport a les famílies que tenen un membre en situació de dependència, els joves d'un institut poden realitzar tasques d'acompanyament a la persona dependent i organitzar activitats lúdiques que permetin alliberar hores a les famílies. Per tal d'identificar la necessitat i definir el servei a realitzar en un projecte d'ApS, pot ser interessant tenir en compte algunes qüestions prèvies:

Un concepte ampli de necessitat (social)

Una necessitat, normalment sorgeix d'una sensació de carència i ve acompanyada per un desig de satisfer-la. Tot i així, una necessitat, no sempre ha d'estar relacionada amb una mancança indispensable, sinó que pot ser una expressió del que una institució vol millorar o reconduir en la globalitat de la situació (per exemple, millorar la imatge del centre al barri on està ubicat). Qualsevol circumstància, on es cregui important un canvi o millora, independentment de les característiques que la conformen, pot ser considerada una necessitat a satisfer per l'entitat. *Quan identifiquis la necessitat de la teva entitat pensa en les tres possibilitats: quina carència, possibilitat de canvi o millora en la qualitat del servei podria ser coberta per infants i/o joves?*

Tot el que poden oferir els joves

Sovint no existeixen espais ni formes perquè els joves s'impliquin directament envers necessitats socials. Els projectes d'aprenentatge servei permeten reconèixer'ls amb dret i deure de participació, així com també valorar la seva capacitat de fer coses. Els joves poden implicar-se directament en:

- Sensibilitzar a la població envers una realitat determinada
- Denunciar i reivindicar una situació
- Estudiar i compartir coneixements
- Fer intervenció directa sobre realitats socials (*)
- Recollir fons per a causes socials

() valora si existeix alguna tasca d'intervenció directa que puguin fer joves. Recorda que tot i que la seva feina no suplirà la d'un professional i/o voluntari, pot complementar-la o donar-li qualitat. Valora l'edat idònia per a realitzar aquesta tasca.*

Construir la logística

Un cop definida la necessitat, és important concretar algunes qüestions organitzatives en relació a les tasques de servei que hauran de realitzar joves. Aquestes tenen a veure amb determinar:

- El nombre de places que es necessiten i que s'ofereixen.
- L'horari de realització del servei i el calendari previst al llarg del curs.
- Un referent educatiu a l'entitat que aculli, guiï i es responsabilitzi de l'estada i el seguiment dels joves mentre dura el projecte.
- Espais per a l'intercanvi i la reflexió d'aquestes preguntes, neguits o propostes que suscita el dia a dia de la realització del servei.
- Trobades de coordinació amb el centre educatiu per tal de fer el seguiment i l'avaluació dels alumnes participants de manera compartida.